

וסטרוויל, יופ

(Joop Westerweel) (1899-1944). מורה הולנדי, חסיד אומות האולם. בצעירותו היה ו' חבר בתנועות נוצריות-סוציאליות ולוחם אנטי-פשיסטי. הוא לימד בבית-ספר חדשני בעיר בילטהובן (Bilthoven) שבשנות ה-30 קלט ילדים יהודים רבים שהיו פליטים מגרמניה. כאשר החלו גירושי יהודים מהולנד לפולין נחלץ ו' להציל חלוצים שגרו בחווה סמוכה לבית-הספר. הוא ואחד המדריכים בחווה, מנחם פינקהוף (1920-1969), הקימו ארגון מחתרת להסתרת החלוצים שבשתי החוות העיקריות בהולנד, לוס-דרכט וגאודה (Loosdrecht; Gouda). בימים 14-18 באוגוסט 1942 נמצאו מקומות מסתור ל-49 חלוצים, מהם 48 מחוות ההכשרה לוסדרכט. ו', פינקהוף ויואכים סימון (המכונה שושו, 1919-1943) לא הסתפקו בהסתרת החברים, והחליטו לחפש דרכים להבריחם אל מעבר לגבול ואף לשווייץ ולספרד הניטרליות. כבר באוקטובר-נובמבר 1942 נסע שושו לצרפת, קשר קשרים עם המחתרת היהודית שם, ובדצמבר 1942-ינואר 1943 הוברחו החברים הראשונים דרך בלגיה לצרפת, והתחילו דיונים על העברתם לספרד. שושו הגיע לשווייץ עם שלושה חברים, אך חזר כדי להביא עוד אחרים. אחרי-כן הצליחה הקבוצה לרשום כמה צעירים כפועלים בארגון 'טוט', שעסק בבניית ביצורים במערב צרפת. במאי 1943 הגיעו ה'פועלים' הראשונים לצרפת, וראשי הקבוצה קיימו קשר עמהם. שושו נסע כמה פעמים לצרפת כדי להבריחם לספרד ולשווייץ, ובאחת מנסיעותיו נעצר בדרום הולנד (24 בינואר 1943) ובידיו חומר רב בכתב שעלול היה לסכן את חבריו. אחרי שהצליח להעביר אל מחוץ לכלא מידע על מעצרו שם שושו קץ לחייו. חבריו המשיכו בדרכו. גם קבוצת ו' התרחבה והקיפה עשרות חברים. בפברואר 1944 הביא ו' קבוצת חלוצים עד להרי הפירנאים, ובנאום פרידה הפציר בהם שבהגיעם לארץ-ישראל לא ישכחו את חבריהם שנפלו בדרך. ב-11 במרס 1944 נתפס ו' עם חבר בידי הגרמנים, כאשר ניסו להעביר שתי בחורות אל מעבר לגבול בלגיה. הוא הועבר למחנה ווכט ועונה קשות. נסיון הגרמנים לשחדו כדי שימסור מידע על קבוצתו נכשל, וב-11 באוגוסט 1944 הוצא ו' להורג. קבוצתו המשיכה לפעול, ובסך-הכול העבירה כ-150-200 יהודים לצרפת, ביניהם כ-70 חלוצים. ב-1947 ניטע בהרי אפרים יער זיכרון על שמו של ו', ובמרצת השנים הוקמו מצבות זיכרון לזכרו ולזכר חבריו. בשנת 1964 הוכרו ו' וחברי קבוצתו כחסידי אומות העולם.